

REPUBLIKA E KOSOVËS
REPUBLIKA KOSOVA – REPUBLIC OF KOSOVO
KËSHILLI GJYQËSOR I KOSOVËS
SUDSKI SAVET KOSOVA - KOSOVO JUDICIAL COUNCIL

Imajući u vidu da je nezavisno sudstvo od suštinskog značaja za ostvarivanje pravde u demokratskom društvu, za jačanje prevlasti vladavine prava, za zaštitu ličnih sloboda, za garantovanje osnovnih ljudskih prava i sloboda, posebno prava na redovan sudski proces i prava svakog lica da koristi jezik koji razume tokom razmatranja sudskih predmeta u sudovima Republike Kosovo, čija prava su zagantovana članom 22 [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata] i člana 30 [Prava optuženih] Ustava Republike Kosovo, Direktive 2010/64/EU Parlamenta i Saveta Evrope od 20. oktobra 2010. godine i Zakona br. 02/L-37 o upotrebi jezika u Republici Kosovo.

Prepoznajući važnost i potrebu za uslugom sudskih prevodilaca i/ili tumača licenciranih i imenovanih u sudovima Republike Kosovo, kako bi se omogućilo uklanjanje jezičkih barijera za jednak pristup pravdi za lica kojima nisu maternji jezik ili ne govore tečno oba službena jezika Republike Kosovo ili službeni jezik Republike Kosovo i strani jezik, kao i sa jednog službenog jezika na drugi, i obrnuto.

U cilju obavljanja zanimanja sudskog prevodioca i/ili sudskog prevodioca i tumača, licenciranog i imenovanog u skladu sa zakonom i najvišim etičkim i profesionalnim standardima i stvaranjem kvalitetne usluge, za zaštitu interesa svakog lica bez diskriminacije, u postupku pred sudovima Republike Kosovo.

Radi uspostavljanja i sprovođenja najviših standarda etike i profesionalnog ponašanja u skladu sa domaćim i međunarodnim standardima u oblasti prevođenja i tumačenja, koji garantuju obavljanje zanimanja i pružanja što kvalitetnijih usluga.

Imajući u vidu uređenje za postupke licenciranja i imenovanja, uslove, prava i obaveze za za sudske prevodioce i/ili sudske prevodioce i tumače, licencirane i imenovane u skladu sa članom 39. stav 3. Zakona br. 06/L - 054 o sudovima, član 211 stav 3 Zakonika br. 08/L-032 o krivičnom postupku Republike Kosovo, Pravilnika br. XX/2023 o postupku licenciranja, imenovanja, uslovima, pravima, obavezama, naknadi i disciplinovanju sudskih prevodilaca i tumača.

Sudski savet Kosova na sastanku održanom 12 jun 2023.godine,

Usvaja:

ETIČKI KODEKS ZA LICENCIRANE I IMENOVANE SUDSKE PREVODIOCE I/ILI SUDSKE PREVODIOCE I TUMAČE

Primena

Ovaj kodeks se primenjuje na svakog sudskog prevodioca i/ili licenciranog i imenovanog sudskog prevodioca i tumača koji obavlja usluge u sudskim postupcima na teritoriji Republike Kosovo.

Značenje izraza

Za potrebe ovog Kodeksa, sledeći izrazi imaju sledeća značenja:

Službeni jezici: Oni jezici koji su definisani Zakonom o upotrebi jezika (02/L-37) sa posebnim naglaskom na članove 2, 12, 13, 14, 16. i 17.

Licencirani i imenovani sudski prevodilac i/ili sudski prevodilac i tumač: Sudski prevodioci i/ili sudski prevodioci i tumači su profesionalci, koji su kvalifikovani da prevode govorni i/ili pisani jezik i koje je Sudski savet Kosova licencirao za obavljanje svoje dužnosti u sudovima Kosova za određene jezike.

Konsekutivno prevođenje: Prevodilac prevodi nakon što govornik izvornog jezika završi govor. Prevodioci govornog jezika mogu koristiti posebne tehnike hvatanja beleški koje im pomažu u prevođenju dugih rečenica.

Inter-kulturna kompetentnost: Profesionalna svest i razumevanje kulturnih faktora, uključujući, ali ne ograničavajući se na ponašanje i gestikulaciju, ton glasa, vrednosti, uloge, institucije i jezičke razlike i sličnosti.

Simultano prevođenje: tumač prenosi poruku sa izvornog jezika na ciljani jezik i obrnuto.

Prevođenje tokom čitanja: ovaj način prevođenja zahteva usmeno prevođenje pisanih dokumenata u zavisnosti od slučaja. Dokument na izvornom jeziku se prevodi usmeno.

Šaputanje: Simultano prevođenje, bez upotrebe prevodilačkih kabina, koje se obično pruža za najviše tri osobe.

Opšti principi u obavljanju profesije

Licencirani i imenovani sudski prevodilac i/ili sudski prevodilac i tumač tokom obavljanja svog zanimanja rukovodi se principom zakonitosti i odgovornosti, obaveze da odgovori na zahteve, profesionalnosti, etike, integriteta, vernosti izvornom tekstu, nepristrasnosti i sprečavanja sukoba interesa, poverljivosti podataka, kao i nediskriminaciji i jednakog postupanja, primenjujući najviše etičke i profesionalne standarde.

Princip zakonitosti i odgovornosti

Licencirani i imenovani sudski prevodilac i/ili sudski prevodilac i tumač obavlja sve svoje dužnosti na osnovu Ustava, važećih međunarodnih instrumenata, zakona na snazi i akata usvojenih u Savetu i odgovoran je za posledice svojih postupaka i nečinjenja.

Načelo obaveze odgovora na zahteve, efikasnosti i efektivnosti

Licencirani i imenovani sudski prevodilac i/ili sudski prevodilac i tumač obavlja sve dužnosti bez odlaganja i obezbeđuje efikasnu i efektivnu primenu za ispunjavanje dužnosti za koje je angažovan.

Princip profesionalizma

1. Licencirani i imenovani sudski prevodilac i/ili sudski prevodilac i tumač:

1.1. obavlja sve svoje dužnosti i funkcije garantujući posvećenost i spremnost da izvrši kvalitetan, odgovoran i profesionalan prevod/tumačenje, koristeći svoje stručno znanje i veštine i ne preuzima na sebe obavljanje poslova za koje nema adekvatan profesionalizam;

1.2. obavlja prevod u određenom roku ili u razumnom roku kada rok nije određen i obaveštava o bilo kom uzroku ili okolnosti koji mogu uticati na obavljanje prevoda u unapred određenom roku.

Princip etike i integriteta

1. Da bi garantovao poštovanje principa etike i integriteta, licencirani i imenovani sudski prevodilac i/ili sudski prevodilac i tumač:

1.1. samostalno obavlja delatnost i zanimanje, izbegavajući svaki oblik ličnog ili finansijskog interesa koji može uticati na obavljanje dužnosti i izbegava svako nedolično i neprimereno etičko i moralno ponašanje koje narušava poverenje javnosti;

- 1.2. primenjuje najviše standarde integriteta, etičkog, moralnog i profesionalnog ponašanja, uključujući ponašanje kada se ne bavi aktivnošću i ne traži i ne prihvata poklone, usluge, očekivanja ili bilo koje druge beneficije i obećanja za njih, za sebe, za svoju porodicu, srodnike, osim plaćanja utvrđenog pravilnikom na snazi;
- 1.3. izbegava nezakonito korišćenje statusa licenciranog i imenovanog sudskog prevodioca i/ili sudskog prevodioca i tumača, u cilju stvaranja koristi i beneficija za sebe ili druge, i izbegava svako ponašanje ili radnju kojom se neopravdano povećava iznos naknade za obavljanje prevoda/tumačenja.

Princip vernosti izvornom tekstu

1. Licencirani i imenovni sudski prevodilac i/ili sudski prevodilac i tumač, radi garantovanja poštovanja principa vernosti izvornom tekstu:

- 1.1. sve reči moraju biti verno prevedene na ciljani jezik, očuvajući sve elemente originalne poruke i koristeći sintaksičke i semantičke forme ciljanog jezika. Prevod treba da zvuči prirodno na ciljanom jeziku, dok originalna poruka ne treba da bude iskrivljena dodavanjem ili brisanjem, objašnjenjima ili parafraziranjem;
- 1.2. svi neizgovoreni elementi kao što su pauze, greške, pogrešan početak i/ili ponavljanja moraju se preneti na ciljani jezik. Treba sačuvati reči iz stranih jezika koje nemaju adekvatan prevod na albanskom jeziku, kao i izraze koji se odnose na kulturu i koji nemaju nikakav direktan ekvivalentni izraz na ciljanom jeziku, ili koji može imati više od jednog značenja;
- 1.3. sudski tumač koristi konsektivni, simultani prevod i prevod šaputanjem, prevod tokom čitanja, u skladu sa zahtevima za optimalnu interkulturalnu komunikaciju u pravnom kontekstu;
- 1.4. prevodi sve reči i izraze, uključujući vulgarne, pogrдне izraze i uvrede;
- 1.5. odmah najavljuje svaku netačnost u prevodu koristeći frazu „Sudski prevodilac/ tumač obaveštava o ispravci jedne greške“, a zatim ispravlja grešku, kao i obaveštava i zahteva ponavljanje, preformulisanje ili objašnjenje odmah čim otkrije poteškoće ili nejasnoće u razumevanju teksta ili poruke, koristeći izraz „Sudski prevodilac/tumač zahteva ponavljanje/preformulisanje/objašnjenje...”.

Princip nepristrasnosti i sprečavanje sukoba interesa

1. Licencirani i imenovani sudski prevodilac i/ili sudski prevodilac i tumač obavlja svoju delatnost u skladu sa relevantnim zakonodavstvom za sprečavanje sukoba interesa.
2. U toku obavljanja poslova, licencirani i imenovani sudski prevodilac i/ili sudski prevodilac i tumač, kada je svestan postojanja sukoba interesa, dužan je da:
 - 2.1. identifikuje da li postoji potencijalni sukob interesa; i,
 - 2.2. preduzme neophodne korake da sam izbegne sukob interesa.
3. Tokom obavljanja poslova, licencirani i imenovani sudski prevodilac i/ili sudski prevodilac i tumač dužan je da:
 - 3.1. očuva nepristrasnost između strana ili drugih lica tokom prevoda i da izbegne bilo kakvu vrstu izražavanja ili radnje koja može uticati na stav čitalaca prevedenog teksta ili slušalaca;
 - 3.2. da ne preudicira i da izbegava bilo kakvo ponašanje, izražavanje mišljenja, komentara ili radnje, traženo ili ne, koje se može tumačiti kao izraz njegove pristrasnosti prema autoru izvornog teksta, čitaocima prevedenog teksta, i slušalaca;
 - 3.3. da ne preuzme obavezu obavljanja prevoda ili da odustane od istog, ako ne može obaviti prevod nepristrasno zbog ličnih stavova.

Princip poverljivosti podataka

1. Licencirani i imenovani sudski prevodilac i/ili sudski prevodilac i tumač čuva profesionalnu tajnu i poverljivost podataka, koje je doznao činjenicama, okolnostima ili dokumentima koji su mu/joj stavljeni na raspolaganje za prevod, osim kada je davanje takvih informacija zakonska obaveza.
2. Licencirani i imenovani sudski prevodilac i/ili sudski prevodilac i tumač preduzima sve neophodne mere da sačuva i obezbedi sve informacije ili dokumentaciju koju su stranke dale tokom i nakon obavljanja svojih dužnosti.
3. Licencirani i imenovani sudski prevodilac i/ili sudski prevodilac i tumač podleže uslovima Izjave o priznanju koju potpisuje u vreme licenciranja od strane Sudskog saveta Kosova.

Princip nediskriminacije i jednakog postupanja

Licencirani i imenovani sudski prevodilac i/ili sudski prevodilac i tumač obavlja svoju profesiju u skladu sa principom nediskriminacije, izbegavajući svaki oblik direktne ili indirektno diskriminacije, po osnovu nacionalnosti ili pripadnosti bilo kojoj zajednici, društvenog ili nacionalnog porekla, rase, etničke pripadnosti, boje kože, uverenja, porekla, rodne pripadnosti, rodnog identiteta, seksualnog opredeljenja, jezika, nacionalnosti, verskih uverenja, političke pripadnosti, političkog ili drugog mišljenja, socijalnog ili ličnog statusa, starosnog doba, porodičnog ili bračnog statusa, trudnoće, porodiljstva, materijalnog stanja, zdravstvenog stanja, ograničene sposobnosti, genetskog nasledstva ili nekog drugog osnova, u cilju sprovođenja principa nediskriminacije stranaka.

Standardi profesionalnog ponašanja

1. Licencirani i imenovani sudski prevodilac i/ili sudski prevodilac i tumač izbegava svako nedolično ponašanje koje je u suprotnosti sa ovim Kodeksom, važećim zakonima i aktima koje je usvojio Savet, kao i one radnje koje mogu da naruše ugled sudstva ili da dovede u sumnju njegovu/njenu profesionalnu i moralnu ličnost.

2. Licencirani i imenovani sudski prevodilac i/ili sudski prevodilac i tumač tokom obavljanja svoje delatnosti primenjuje pravila ponašanja i to:

- 2.1. ponašati se u svakom trenutku pristojno i dostojanstveno, održavajući korektan i profesionalan odnos;
- 2.2. nosi formalnu i odgovarajuću odeću;
- 2.3. izbegava izvođenje neprikladnih, omalovažavajućih i uvredljivih radnji ili gestikulacije koje negativno utiču na percepciju javnosti.

3. Licencirani i imenovani sudski prevodilac i/ili sudski prevodilac i tumač dužan je da poštuje pravila u sudu i da identifikacionu karticu nosi na vidljivom mestu.

Odnos sa sudom, strankama i kolegama

1. U odnosu sa strankama i sudom, licencirani i imenovani sudski prevodilac i/ili sudski prevodilac i tumač ima pravo da zahteva naknadu za obavljeni rad u skladu sa naknadom utvrđenom odgovarajućim pravilnikom.

2. Obaveze licenciranog i imenovanog sudskog prevodioca i/ili sudskog prevodioca i tumača prema strankama i sudu su:

- 2.1. da potpuno i tačno informiše o svojim profesionalnim znanjem i veštinama;
- 2.2. da poštuje svečanost suđenja;
- 2.3. da u potpunosti i obrazloženo odgovori na zahteve koji mu/joj se postavljaju.

3. Odnosi licenciranog i imenovanog sudskog prevodioca i/ili sudskog prevodioca i tumača sa sudom i strankom zasnivaju se na principima saradnje, poštenja i profesionalne solidarnosti i ne čine radnje ili propuste koji nisu u skladu sa ugledom profesije da dobije uslugu svog kolege ili što predstavlja razlog za nelojalnu konkurenciju.

Disciplinski prekršaj

Nesprovođenje ili povreda, činjenjem ili nečinjenjem, principa etike i profesionalnog ponašanja, definisanih ovim kodeksom, ako ne predstavlja krivično delo, predstavlja disciplinski prekršaj i disciplinske mere se preduzimaju po postupku utvrđenom zakonodavstvom na snazi i aktima usvojenim od strane Saveta.

ANEKS

1. Aneks koji je priložen uz ovaj Kodeks, čini njegov sastavni deo:

1.1. Aneks 1: Izjava o priznanju.

Albert Zogaj,

Predsedavajući Sudskog saveta Kosova

Dana: ____ . ____ . ____

REPUBLIKA E KOSOVËS
REPUBLIKA KOSOVA – REPUBLIC OF KOSOVO
KËSHILLI GJYQËSOR I KOSOVËS
SUDSKI SAVET KOSOVA - KOSOVO JUDICIAL COUNCIL

Izjava o priznanju

Ja, _____, licenciran od
(ime, ime oca i prezime) (licencirani i imenovani sudski prevodilac/tumač),

strane Sudskog saveta Kosova sa broj sertifikata: _____, dana ____ . ____ . ____ i sa ličnim brojem _____, potvrđujem da mi je, u vreme prijema sertifikata, dostavljen primerak „Etičkog kodeksa za licencirane i imenovane sudske prevodioce i/ili sudske prevodioce i tumače“ i da sam pročitao/la i razumeo/la delokrug Kodeksa i njegovu primenu u mom poslu kao licenciranog i imenovanog sudskog prevodioca i/ili sudskog prevodioca i tumača. Pored toga, potvrđujem da razumem da ću biti odgovoran/na za striktnu primenu najviših etičkih i profesionalnih standarda svih principa sadržanih u Kodeksu: zakonitosti i odgovornosti, obaveze odgovaranja na zahteve, efikasnosti i efektivnosti, profesionalizma, etike i integriteta, vernost izvornom tekstu, nepristrasnosti i sprečavanju sukoba interesa, poverljivosti podataka, kao i nediskriminaciji i jednakom postupanju, i da ću za povredu bilo kog principa i pravila biti podvrgnut/a pravnom i disciplinskom postupku, uključujući oduzimanje moje licence i zabrane mogućnosti da primam zadatke kao licencirani i imenovani sudski prevodilac i ili sudski prevodilac i tumač.

Ova izjava o priznanju će se čuvati kao deo dosijea mog licenciranja u Sudskom savetu Kosova i važiće i u slučaju ažuriranja ili izmene Kodeksa na bilo koji način.

(Potpis ovlašćenog prevodioca/tumača)